

pla de cultura d'Olot

JORNADA DE PARTICIPACIÓ 10 DE MAIG DE 2008

GUIÓ DE DEBAT
Taula: DESENVOLUPAMENT

Coordinadora: Mita Castañer

Relatora: Marta Domènech

Lloc de reunió: Oficines de l'Observatori
(entresol Hospici)

ÍNDIX DE CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA	2
1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001	3
2. SEGONA PART. Apunts per al nou context.....	6
3. TERCERA PART. Els nous reptes.....	9

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA

L'any 2001 es va elaborar el Pla de Cultura d'Olot, fet que va suposar un punt d'inflexió en la política cultural de la ciutat. Després d'una primera revisió (any 2004) ara és el moment d'avaluar i actualitzar el Pla per definir una estratègia més ajustada als reptes actuals.

Transcorreguts set anys de l'elaboració del Pla i quatre de la primera revisió, avui ens proposem tornar a obrir el debat a fi de complir amb els dos objectius: avaluar el que s'ha fet durant aquests anys i actualitzar el Pla als nous temps.

S'ha estructurat la jornada en quatre taules, tot mantenint els àmbits que estableixen els quatre eixos del Pla 2001: Creació, Memòria, Cohesió social i Desenvolupament. La major part del temps es dedicarà al treball per separat de cada taula, que des de la seva perspectiva analitzarà la situació; en la part final de la Jornada les quatre taules es reuniran en plenari per posar en comú les conclusions a que s'ha arribat en cada cas.

El treball de cada taula constarà de tres parts ben diferenciades. En la primera part, es recuperaran els objectius fixats en el primer Pla, corresponents a l'àmbit de la taula. En la segona part, es consensuarà el diagnòstic de com ha canviat el context (social, cultural, etc.) en relació al 2001. I, finalment, la tercera part servirà per detectar els reptes que es plantegen de cara al futur.

Programa de la Jornada

09:30 – 10:00	Arribada, cafè i lliurament de documentació
10:00 – 10:30	Benvinguda de la Regidora de Cultura, Anna Torrent, i introducció tècnica
10:30 – 11:45	Debat per taules
11:45 – 12:00	Pausa cafè
12:00 – 13:45	Debat per taules (continuació)
13:45 – 14:15	Plenari conclusions

1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001

En l'àmbit del desenvolupament **l'eix estratègic** sobre el que s'estructuraven els objectius i les accions era el següent:

Incorporar la cultura en les estratègies de desenvolupament sostenible potenciant la relació d'Olot amb altres realitats territorials

Cada cop més, la cultura té una incidència directa en el desenvolupament d'un territori. Desenvolupament entès com a projecció exterior, com a element d'atracció turística, com a indicador de qualitat de vida, etc. En una societat en la que les realitats immaterials tenen una creixent importància (informació, continguts, realitat virtual, etc..) la cultura ha de deixar de ser una política de caràcter complementari i se li ha d'atorgar un paper de centralitat en el conjunt de les polítiques públiques. Així mateix, el sector cultural ha estat assenyalat per la Unió Europea com un dels sectors estratègics per a generar ocupació.

D'altra banda, massa sovint s'identifica desenvolupament amb creixement. Des d'una realitat com la d'Olot, en la que la sostenibilitat ha de ser, especialment una categoria central de qualsevol política sectorial, aquesta identificació s'ha d'evitar.

En aquesta primera part del debat s'han d'avaluar el grau d'assoliment dels objectius que derivaven d'aquest eix estratègic. Així, per aquest eix el Pla de Cultura del 2001 establí tres objectius a assolir en relació a l'àmbit del desenvolupament. Per tal d'enfocar el debat s'hi han introduït alguns apunts que aporten informació que permet dur a terme una avaluació més acurada.

OBJECTIU 1: Introduir la cultura com un dels eixos centrals del desenvolupament local.

La creixent importància dels elements intangibles a l'hora de definir i valorar el desenvolupament d'un territori li donen a la cultura un protagonisme cada cop més important.

Apunts al respecte:

- Des de l'Àrea de Turisme es dona una importància central a la cultura i la natura com a elements atractius d'Olot. Tot i això, no hi ha cap indicador que permeti dir que la cultura és un element d'atractivitat clar d'Olot.
- Tampoc s'ha assolit l'atracció necessària per a noves empreses del sector cultural, com es projectava el 2001.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

Objectiu 2 Atorgar a la ciutat un protagonisme actiu en el marc de les diferents variables territorials que el defineixen. *Olot té uns condicionants territorials que sovint han afavorit un excessiu tancament. L'obertura es materialitza a definir el paper d'Olot amb relació als seus principals eixos d'interacció (capital de la Garrotxa, petites i mitjanes ciutats o xarxes europees).*

Apunts al respecte:

- Olot exerceix el paper de capital cultural del seu entorn més proper tot i que ho fa amb nivells de coordinació irregular amb els altres municipis i no de forma clarament planificada.
- La ciutat s'ha integrat en xarxes de caràcter català com Transversal, sent-ne una de les principals impulsores, a més d'altres entitats de caràcter internacional, com la Xarxa d'acció Cultural de l'Euroregió Pirineus – Mediterrani o l'associació Sud Europea per la Creació Contemporània.
- En diferents àmbits, com el del museu, o amb els convenis amb el CCCB s'han establert vincles molt estrets amb altres equipaments de caràcter nacional.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

Objectiu 3 Fomentar i planificar el turisme cultural com a factor de desenvolupament. *El turisme és un dels principals factors de desenvolupament de la Garrotxa. Però com que la voluntat no és la de tenir un turisme massiu, cal mantenir el principi de turisme sostenible, la vinculació amb la cultura ha de completar l'oferta d'un entorn natural singular.*

Apunts al respecte:

- Les accions proposades el 2001 s'han realitzat de manera total o parcial: foment del turisme, projecció d'elements de singularitat, protecció i inventari del patrimoni.

Ara bé, la valoració de l'objectiu hauria de ser més àmplia que la que es pot fer de les accions.

⇒ Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?

2. SEGONA PART. Apunts per al nou context

El Pla de Cultura d'Olot del 2001 neix d'un context determinat que amb el pas dels anys ha anat canviant. Els contextos evolucionen i elements que ja s'apuntaven al 2001 han guanyat protagonisme o bé hi ha elements que han aparegut de nou. És important tenir en compte, doncs, que la importància de descriure el nou context rau en el fet d'apuntar tots aquells elements estructurals o específics d'Olot són clau per entendre la realitat actual. A partir d'aquí es podrà elaborar un nou Pla que doni resposta, precisament, als canvis que s'han produït aquests últims anys.

Alguns elements de canvi

- **Augment significatiu de la diversitat.** El Pla de Cultura del 2001 pràcticament no contemplava el fenomen de la immigració en el seu diagnòstic perquè el nombre i el pes de la població nouvinguda era molt inferior a l'actual. De la mateixa manera, el nombre de nacionalitats també era força més reduït. Ara, al 2008, no només ha augmentat significativament el pes d'aquesta població, sinó que la seva composició és molt més plural que aleshores. Les dades¹ així ho demostren:
 - 4,7% de població estrangera (2001) i 16,8% (2007)
 - Nacionalitats majoritàries: marroquins i gambians (2001) i marroquins, gambians, hindús, xinesos i sud-americans (2007).

Això té repercussions en tots els nivells de la vida ciutadana i, per tant, també sobre la cultura. Augmenten les identitats, les tradicions i les pràctiques culturals i també pot augmentar el públic, els participants, etc. Atesa la seva importància, l'augment de la diversitat és un dels principals elements que caldrà tenir en compte a l'hora de construir el nou Pla.

- **Acceleració dels canvis relacionats amb les noves tecnologies.** En el Pla del 2001 ja es parlava d'un "nou paradigma digital" i que era fonamental garantir el desenvolupament i l'accés a les noves tecnologies. Al cap de set anys, ens trobem

¹ Banc d'estadístiques de municipis i comarques. Idescat.

plenament inserits en aquest paradigma i els canvis s'han accelerat. No es pot dir, per tant, que es tracti d'un element totalment nou, però sí que la perspectiva ha canviat. Les conseqüències de la ràpida implantació de les noves tecnologies són múltiples, però una de les que s'apunta, relacionada amb la cultura, és l'augment de la cultura individualitzada (que es produeix dins les llars i vinculada sobretot a Internet) en detriment de la cultura col·lectiva (aquella que es crea i es viu de forma comunitària, en l'espai públic). Més enllà d'aquesta conseqüència específica, el nou Pla haurà de contemplar les noves tecnologies com a part intrínseca de la vida actual i com a mitjans que actuen i alteren tots els moments de la cadena de valor cultural: des de la creació, a la producció, distribució, difusió fins al consum.

- **Obertura i connexió de la ciutat, trencament de l'aïllament.** Un dels elements que l'any 2001 s'apuntava com a característic d'Olot era el tancament territorial i simbòlic. Aquest isolament, que generava un sentiment de perifèria, s'ha trencat per diversos factors. La generalització de les noves tecnologies de ben segur han influït, l'arribada de gent de fora, però també l'obertura de noves comunicacions. Es podria dir, per tant, que Olot s'ha obert no només físicament, sinó també pel que fa a la mentalitat. El nombre de relacions estables amb altres territoris i ciutats ara és constant (Girona, Barcelona, properament Osona, etc.) i els vincles amb tots aquests territoris fan que, a la vegada, Olot també sigui més present en aquests i altres indrets. Culturalment parlant l'obertura s'ha vist reflectida en una major permeabilitat envers noves expressions culturals i ha possibilitat que s'estigui més atent a la diversitat i a la contemporaneïtat.
- **Transformació urbanística de la ciutat, sobretot del centre històric.** Durant aquests set anys Olot ha experimentat una transformació urbanística evident. L'any 2003 s'aprova una revisió del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) i Olot s'adheria, l'any 2005, a la primera convocatòria del Pla de Barris de la Generalitat de Catalunya. Tot plegat ha tingut repercussions en la fisonomia urbana de la ciutat, sobretot en el seu centre històric. Més enllà de les polèmiques sobre les actuacions que s'han fet o que estan previstes, el cert és que Olot ha canviat d'imatge. Tot plegat té repercussions evidents en relació al patrimoni i a la memòria (impacte, conservació...). Aquesta transformació urbanística haurà de ser

tinguda en compte en el nou Pla, perquè té conseqüències que van més enllà dels aspectes merament físics.

- **La planificació, una forma d'actuació estesa a diversos àmbits.** El Pla de Cultura d'Olot de 2001 va ser la primera experiència de treball per planificació. D'aleshores ençà, però, diversos àmbits han desenvolupat els seus propis plans sectorials. Alguns exemples són el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat, el Pla Estratègic de la Societat de la Informació, el propi Pla de barris. Aplicar la lògica de la planificació sobre la gestió de la "cosa pública" té conseqüències positives: una major corresponsabilitat, professionalització, establiment de criteris d'avaluació de les polítiques, etc. No obstant, també s'apunta que davant de tants plans es pot estar produint una certa saturació i, en definitiva, un solapament sense que hi hagi una tasca d'articular-los tots entorn una visió conjunta de ciutat. Sigui com sigui, la "normalització" de la planificació com a mètode de treball pot beneficiar el nou Pla sempre i quan tingui l'habilitat d'aprofitar tota la feina i la reflexió avançada en tots aquests plans.

- **Major desenvolupament del turisme.** El turisme i el desenvolupament territorial associat eren elements que ja es contemplaven tant en el diagnòstic com en l'estratègia del Pla de Cultura del 2001. No es tracta, per tant, d'una qüestió totalment nova però, si aleshores es tractava més aviat d'una voluntat, ara es podria dir que s'ha concretat en una realitat més o menys palpable en el dia a dia de la ciutat. Segurament encara hi ha camí per recórrer i aspectes a millorar i canviar, però és un element que sens dubte ha evolucionat i força des de 2001. En termes culturals, tots aquells elements vinculats al patrimoni (natural i cultural), al desenvolupament sostenible, a la projecció d'Olot hi estan associats.

Qüestions per al debat:

- ⇒ **Són aquests els principals elements que defineixen el nou context? Quins n'afegiries? Quins canviaries?**
- ⇒ **Com influeixen aquests elements en l'àmbit de treball d'aquesta taula?**

3. TERCERA PART. Els nous reptes

Atès el balanç realitzat sobre el grau de compliment dels objectius del Pla de Cultura del 2001 i l'anàlisi feta sobre el nou context, toca plantejar-se quins són els reptes que s'han d'encarar en el futur més proper. Quan parlem de reptes fem referència a totes aquelles qüestions que de forma prioritària han d'estar presents en l'agenda cultural d'Olot dels propers anys. No es tracta tant de detectar programes concrets, sinó més aviat línies d'actuació i objectius.

Qüestions per al debat:

- ⇒ Quines són les qüestions que de forma prioritària hauria de contemplar el nou Pla de Cultura d'Olot?**

- ⇒ Quins reptes específics establiries en l'àmbit d'aquesta taula de treball?**

- ⇒ Quines propostes concretes vols fer?**